

*Dissertatio Academica,
Cogitationes Nonnullas*

De

CONSENSU

Sistens,

Quam

Suffrag. Ampliff. Facult. Philos. Lycei ad Auram,

Præside

*Mag. HENRICO GABRIELE
PORTHAN,*

*ELOQV. PROFESSORE REG. ET ORD. REG. ACAD. LITT. HUMAN.
HIST. ET ANTIQVITT. MEMBRO,*

Pro Gradu

Publice ventilandam proponit

HENRICUS VÖRLUND,

Ostrobotniensis,

In Auditorio Majori die XV. Junii MDCCXCV,

Horis a. m. solitis.

ABOÆ, TYPIS FRENCKELLIANIS.

A

Monsieur

*Mr. GUSTAVE
CHRISTOFFERSSON,*

Major de la Flotte Royale.

Les bienfaits, dont VOUS m'avez, MONSIEUR, si généreusement comblé, m'imposent le devoir de VOUS témoigner publiquement ma reconnoissance, & de VOUS assurer du profond respect, avec lequel j'aurai toujours l'honneur d'être,

MONSIEUR,

*Votre très-humble & très obeissant
Serviteur*

HENRI VÖRLUND,

S:Æ R:Æ M:TIS

Speciatae Fidei Viro,

In Regio ad Auram Lyceo

*Anatomicæ, Chirurgiæ, Artis Obstetriciæ & Veterinariæ
Professori,*

Amplissimo atque Experientissimo

D:mo Philoj. & Medic. Doctori

GABRIELI BONSDORFF,

Pagellas has venerabundus offert

Patroni Sui Propensissimi

Cliens devotissimus
HENRICUS VÖRLUND,

VIRO

Plurimum Reverendo atque Præclarissimo

D:no Magistro

JOSEPHO MOLLIN,

*Pastori Ecclesiarum, quæ Deo in Karcku colliguntur
Meritissimo,*

Præceptori olim suo Fidelissimo,

*In pignus animi grati, nunquam intermorituri, pagel-
las has oblatas voluit, debuit,*

Plurimum Reverendi Nominis Sui

Cultor observantissimus
HENRICUS VÖRLUND,

§. I.

Doctrina de *Consensu*, quanti sit in *jurisprudencia* naturali recte tractanda momenti, quam vim habeat in merito & culpa factorum rite ponderandis, in domini translatione quacunq; examinanda, atque in officiis singulis, quotquot ex pactis & contractibus oriuntur ac pendent, æstimandis; nemo vel tantillum in his rebus verisatus, ignorare potest. Hæc autem doctrina, cum non æque accurate, clare & simpliciter ab omnibus vulgo explicetur, sed supervacaneis, alienis atque ex studio hypothesium affectis passim onerari soleat quasi farcinis; præcipua ejus momenta paucis proponere, veramque rationem, quantum in nobis est, præeuntibus Philosophis quorum diligentia maximam hæc literæ lucem debent, adumbrare conabimur: nullo alio consilio, nisi ut quid ex præceptis eorum profecerimus demonstrare, navatæque artibus liberalibus industriæ specimen, quale leges Academicæ jubent, edamus. Quos igitur juveniles nostros innoxiosque conatus mitiori L. C. judicio commendamus.

A

§. II.

§. II.

Consensus vocabulum (a vocibus *con*, quasi simul cum alio, & *sentire*, originem ducens) nihil significare aliud potest, quam unum sentire cum aliquo, vel sententiæ alicujus se adjungere: conformationem igitur innuit nostræ voluntatis cum voluntate aliorum. Hæc igitur voluntatum conformitas, five unitas, ubi adest, ibi quoque consensus locum habet; illa autem ubi deest, aut adesse nequit, ibi Consensum haberi, nisi verbis ludere aut veram verbi significationem deserere velimus, statuere haud licet.

§. III.

Hujusmodi jam Consensus ubi vere adest, illum semper habet effectum, ut actio ad quam ille accedit, nostra eatenus habeatur, nobisque inde recte imputetur. Ut enim nostra voluntas (ubi vera fuerit, h. e. neque ex errore profecta, neque vi extorta, unde simulatio quædam voluntatis potius quam voluntas ipsa oritur) genuinus est nostrarum actionum fons; ita imputationis quoque eadem est unicum principium genuinum. Imputatio autem hoc involvit, ut actio pro nostra (a libera nostra voluntate profecta) declaratur, nobisque igitur effectus ejus naturales & morales tribuantur. Deinde, quia naturalis five libertatis five independentiæ five æqualitatis hæc vis est, ut ipsi domini simus cum nostri ipsius, tum actionum,

la-

laborum bonorumque nostrorum; quatenus iis nulli alii injuria fiat, suaque libertas, ac quod suum est, nullo modo eripiatur. Ad illud vero dominium cum etiam hoc pertineat, ut partim possimus illud cum aliis communicare aut in alios transferre (a), sicut alias, hoc vel alio modo, prout maxime proficuum nobis visum fuerit, illud exercere: per talem actum domini illius nostri, pars talis ad alium vere transit, nec amplius nostra manet (seu ad nos pertinet), sed ejus fit, cui illud concessimus (b); nec igitur magis quam

A 2 reli-

(a) Unde ARISTOTELES, *Art. Rhet.* L. I. C. V. §. 6, *Definitio est, inquit, proprietatis, quando in nostra potestate fuerit, alienare.*

(b) Cum res nostras in alios transtulimus, actum domini nostri ultimum exercuimus, quo hoc ipsi extinximus; unde nostrum postea penitus cessat dominium, & alterius incipit: si videlicet is, cui rem tradidimus, in illam accipiendam consentit; sin autem abnuit, res ad nos redit, aut si illam plane abjicimus, nullius fit, & porro ejus, qui eam primus occupat: cum quo comparari certo modo potest qui in rei sibi a nobis factam traditionem consentiendo, dominium sibi vindicat. Postquam igitur sic rem aliquam, vel jus in actiones & operas nostras, (quarum ipsi antea fuimus domini) alteri tradidimus, qui suam recipiendi voluntatem consentiendo declaravit; ita harum is fit dominus, ut de iis pro lubitu disponere possit; nobis autem, qui consensu nostro tale ei dedimus dominium, non plus quam alii cuicumque licet illud violare, sive fidem frangere. Cfr. GROTII *Jus Belli & Pacis* L. II, C. VI, §. 1 & 12.

reliqua jura & bona sua ei sine injuria eripi, aut is ab eorum usu prohiberi, potest. Hoc modo, per intervenientem Consensum nostrum, a pactis jus perfectum oritur: quod per ea semper partem aliquam nostri dominii transtulimus in alios, quam itaque deinde violare sine injuria (h. e. nisi dominio ac jure alterius invadendo) non possumus. Ut itaque omne dominium ab æqualitate sive independentia hominum naturali (labore scilicet nostro quocunque ad res occupandas interveniente, has etiam nostras efficiente); ita obligatio pactorum ab hujus dominii usu ac translatione, qua illud datur & accipitur, ortum atque vim suam adipiscitur & habet.

§. IV.

Ex dictis simul patet, quales esse debeant, qui consentire vere queant, & a quibus, contra, verus consensus proficisci non possit? Domini nempe sui illi sint oportet, non aliis mancipati; in res, circa quas consensus suus versabitur, dominium verum habeant, ita ut illæ non sint alienæ, aut omnino extra suam potestatem sive physice sive moraliter positæ: neque non ea utantur libertate mentis (a qua sanæ usus rationis abesse nequit), ut *sua voluntas* vere possit fons actionum suarum dici; quæ nec ab errore proficiscantur oportet, ut in *hanc rem* consensisse, non in aliam plane, asseri merito queat (a).

§. V.

(a) Ex his apparet, Consensum infantum, furiosorum, ebriorum &c. nullam gignere posse obligationem; errorem

§. V.

Cum ad modum attendimus, quo Consensum suum præbere solent homines, pro illius diversitate hunc recte in *Expressum & Tacitum* dispesci, facile intelligimus. Consensum aut dissensum nostrum declaramus, cum signis iis, quibus communiter utimur ad voluntatem nostram manifestandam, ostendimus hoc aut illud nos velle, aut contra nolle, vel cum voluntate aliorum nostram congruere, aut contra ab ea discrepare, vel ei repugare (a). Inter hæc signa merito re-

A 3

fe-

vero, qui consensum vitiabit, esse debere essentialem &c. In quibus omnibus gradus tamen aliquos debere attendi, liquet. Similiter vis injusta, coactum in talem redigit conditionem, ut ejus consensus idoneum obligationis fundamentum esse nequeat. Unde non male Cel. MOSES MENDELSSOHN pacta haud posse gignere jura perfecta asserit, ubi antea jam aliqua obligatio non adfuit imperfecta. Vid. Ejusd. *Jerusalem oder über religiöse macht und Judentum* † Abschn. p. 32-36 & p. 45-55.

(a) Vix igitur inter exempla Consensus Taciti illud retulerimus, quod est apud Illustr. PUFENDORFFIUM *de Jure Nat. & Gent.* L. III. C. VI. §. 1.) "Qui in diverorium ad mensam accedit, etsi nullum cum hospite verbum circa pretium cibi commutat, *ex ipso tamen actu suo* ad id solvendum consensisse intelligitur, quod notorium sit, nemini gratis heic cibum præberi." Ipse talis actus positivus, ad mensam adlidendi & cibum capiendi, signum certum est conditionis initæ, citra quam cibus advenis non præbetur, & cujus ignorantiam hi prætere nequeunt: non magis, quam si quis in taberna mercatoria mercem.

ferendi sunt certi gestus, qui hominibus quasi innata instrumenta sunt cogitata sua patefaciendi. Maxime autem idoneum adminiculum voluntatem declarandi, est sermo, vel ore prolatus vel scripto expressus. Quare de omni hinc fallacia, ambiguitate, quin & oblivionis periculo removendis, multa diligenter præceperunt atque statuerunt legumlatores. Incidunt autem interdum tempora, ubi Consensus Expressus locum habere commode non potest; pro quo igitur datur *Tacitus*, sive qui tacendo significatur. Ab eo autem, qui Consensu obligabitur Tacito, necessario requiritur ut & possit loqui, & si dissentians haberi velit, hunc dissensum suum significare etiam debeat. A furdo igitur & muto, absente, nesciente, non advertente, hujusmodi Consensus supponi nequit. Similiter, si consensum aut dissensum quidem suum indicare quis possit, sed non debeat; in aprico est positum, ad ejus Consensum Tacitum provocari non posse. Ubi autem is qui loqui, ac nisi consentiat, dissensum suum manifestare & potest & debet, tamen silet, eaque re accedere ad aliorum sententiam his merito videtur, & cum sua res, se sciente ac præsentem agitur, nihil impedit, quominus illa peragatur; is ta-

cen-

fibi dari postulans, eam acceptam sine pretio soluto auferre velit, prætendens, se pretii mentionem non fecisse, vel ejus dandi necessitatem ignorasse, adeoque nec ad illud solvendum obligari. De bono scilicet gratuito hic non agebatur; & locus ipse conditionem interpretatur,

cendo consensisse (ac quasi signis negativis consensum declarasse suum), merito existimatur (*).

§. IV.

In libris autem, qui Jurisprudentiam Naturalem proponunt, occurrit etiam alia Consensus distinctio, qua dispescere illum solent in *Formatum*, *Præsumtum* & *Interpretandum*. Contra quam distinctionem non urgebimus, nec reliquis bonæ distinctionis regulis optime videri convenire; sed hoc tantum observabimus, primariæ illi turpiter eam repugnare, qua membra distingventia nec plus, nec minus completi debere, quam ipsum distinctum, Logici sciscunt. Si enim notiones distincte evolvimus, quæ duabus posterioribus subjiciuntur Consensus, ut docent, speciebus; eas sub generali Consensus notione haud contineri, adeoque nec ad ipsum distinctum omnino pertinere, facile animadvertimus. Definitiones contra *consensus* in genere & *consensus formati* exacte coincidunt (a). Nonnulli igitur, qui hanc adhibent
disting-

(*) Cfr. GROTIUS l. c. L. III. C. XXIV, & PUFENDORFF l. c. §. 2.

(a) WOLFIIUS (*Philos. Pract. Univers.* §. 652): "Consentire dicitur, qui vult ut hoc fiat, quod fieri vel non fieri vult alter. Unde Consensus est *actus voluntatis*, quo idem fieri vel non fieri volumus, quod fieri vel non fieri vult alter". Definiat jam quis mihi perspicue *consensum præsumtum* & *interpretandum*; & tentet an has definitiones

distinctionem, definitiones accuratas adferre, aut Consensus in genere, aut diversarum quas statuunt ejus specierum, prudenter omittunt; ne vitium illud Logicum in oculos legentium mox incurrat (b). Alii vero magis animosi, apertam hanc definitionum suarum pugnam non formidant. Ex. g. CANZIUS (*Discipl. Moral. §. 311.*) qui dicit: "Consensus est voluntatis a-
 "ctus" (in in ipso nempe consentiente?), "quo quid ra-
 "tum habet. - Consensus expressus declaratur verbis,
 "tacitus factis; praesumptus intelligitur ex alterius"
 (non igitur jam est actus consentientis!) utilitate & æqui-
 "tate; interpretandus denique, nexu membrorum cum
 "societatis capite, nititur" (ambigue, ut tegatur vera
 rei indoles!). Qui cogitaverit, *Consensum nostrum* in
 eo consistere, quod *nostra voluntas* cum alterius aut
 alio-

cum illa reddere consentientes, aut ostendere sub illa esse comprehensas, valeat!

(b) Observavit quidem hanc prudentiam noster BRUNMARK (*Elem. Jurisprud. Naturalis, Philos. Pract. Univ. C. IV*), qui Consensum in genere non definivit; sed qui tamen, cum paragrafo 15 dixisset "Consensum qui in ipsum factum alienum *declaratur*, esse vel *formatum* vel *interpretandum* vel *praesumptum*", §. 19 docet "Consensum *interpretandum* eum vocari, qui ex nexu membrorum cum societatis capite *intelligitur*" (non jam ab ipso consentiente *declaratur!*), & §. 35 "*Consensum esse praesumptum*, qui subjecto quod formate consentire nequit, *tribuitur*", &c. Adeo ut & subjectum & actus in tribus his Consensus speciebus omnino differant.

aliorum voluntate conveniat; facile reperiet, *aliorum de nostro consensu opiniones & judicia*, non posse illius species constitui, aut vim eam habere quam ille ex solo nostræ voluntatis actu accipit.

§. VII.

Quid est enim *Consensus præsumtus*, nisi præsumtio (h. e. opinio, vel conjectura, vel iudicium) *aliorum* de futuro, sive utili, sive æquo, sive necessario, alterius aut aliorum consensu? Homo igitur ipse, cui hic consensus tribuitur, absens vel negotii ignarus ponitur. Quomodo itaque ejus voluntas, quæ omnino non existit, fons obligationis & imputationis & iurium haberi poterit? Et quomodo officia perfecta ei inde ingruent? Si amici mei sperant, imo confidunt, me conditionem proficuum libenter recepturum, meoque nomine, ex *consensu* meo *præsumto* agentes, illam acceptant, & memet pacto quodam obligant; num eo illorum actu ita ego obstringor, ut conditione licet repudiata, a pacto tamen recedere mihi, postquam rem rescivi, haud liceat? Meum itaque dominium minuendi, abalienandi, transferendi, me non modo inscio, sed etiam repugnante, jus habebunt? Mei igitur erunt Tutores & Superiores? Quo posito, quomodo libertas naturalis salva manebit? Quomodo inter jura atque officia perfecta & imperfecta intercedens, omnium consensu, discrimen, firmum manebit atque fun-

datum (a)? Si autem vere, tali consensu præsumto necessitas mihi non imponitur, sed facultatem retineo rem atque conditionem mihi oblatam repudiandi; facile intelligitur, præsumtum illum consensum, mei consensus (utpote obligationem necessario parientis) nomine dignum non esse, nec nisi per figuram sermonis, (qualis hic philosophum non decet), præsumtionem aliorum de

(a) Ponamus v. gr. mercatorem, negotiis aliis implicitum, in foro adesse non posse, ubi frumentum vili pretio rustici venum offerunt; ponamus amicum mercatoris, maxima probabilitate præsumere, hunc, si adesset, id emturum; ponamus porro rusticos, amici illius promisso inductos frumentum suum horreo mercatoris absentis intulisse, de accipiendo pretio nil dubitantes: num ille mercator ad hanc emtionem rati habendam, non dico ex legibus amicitiae, humanitatis, prudentiae, sed ex *jure perfecto* obligatus censeretur? Idque ex fundamento *consensus* sui ab altero *præsumti*? Tum sane non ipsi utilitatis nostrae interpretes ac iudices essemus, quod ad naturalem maxime pertinet libertatem, sed aliorum arbitrio subiceremur. Quid, si ille mercator, interim pecuniam suam aliis mercibus emendis impenderit, aut majori commoda pendendam decreverit? aut adeo sese obligaverit? Quis limites arbitrii illius alieni, quousque sese extendere poterit, & ubi subsistere debeat, definiet? Alterius igitur loco, non aliter quam conditionate, si nempe absens postea præsumtionem nostram confirmaverit, consensus noster vim habere potest. Alia plane res est, si alterius nomine consentit, qui jus ejus legitime administrat, aut negotium ejus gerit, ut mandatarius &c. ad cujus acta rata habenda mandator se jam antea obligavit.

de meo consensu, non vero meæ actum voluntatis, significare; adeoque præter inanem verborum lusum nihil involvere.

§. VIII.

Pro validitate vero Consensus hujusmodi Præsumpti adstruenda, exempla adferunt, vel casuum quorundam necessitatis, in quibus ille plenum jus gignat, vel officiorum humanitatis præstandorum, quæ inde definienda sint, vel pactorum accessoriorum, quibus indidem robur accedat: quæ omnia plane aliena sunt. Sic dicunt, casu incendii existente, licere domum absentis, igni propagando inservientem, destruere, idque ex consensu domini præsumto; quatenus is, si adestet, in domum suam demoliendam sine dubio consensurus fuisset. Re autem accuratius expensa, facile intelligitur, consensum ejus in eo casu esse omnino superfluum; quoniam si ejus domus tamen deflagratura est, ex jure necessitatis licet eam demolire, si vel præsens sit dominus, ac non modo non consentiat, sed etiam repugnet: quippe cum illi jus non sit suæ calamitati aliorum damna frustra adjungendi. Si vero domus sua conservari potest, demolire illam minime licet: ac si suo is damno aliorum pericula averterit, reparationis etiam exigendæ jure gaudet. Idem de casu naufragii & jacturæ faciendæ valet. Alii prorsus fundamento, quam Consensui præsumto, totum illud jus innititur.

Neque jus officia humanitatis, aut beneficia, absentibus præstandi, ex consensu illorum præsumto repetere, opus habemus; qualia etiam sunt quæ infantibus, furiosis &c. exhibentur, quos vel invitos servare oportet: ac existere casus necessitatis possunt, cum ii etiam qui usu rationis gaudent & ipsi adsunt, furiosorum instar considerari debent (v. gr. desperatione aliisque vehementissimis acti nimis affectibus). Sed neque hæc facultas ex consensu eorum præsumto, verum ex communibus hominum in homines officiiis, pendet; quæ perniciem aliorum avertere, libertate tamen illorum haud infestata, jubent. Quod ad pacta tandem accessoria attinet; illorum admittendorum fundamentum non in novo consensu aliquo præsumto, sed in illa conditionum talium conjunctione cum principali pacto quærendum est, qua easdem sub hoc vere comprehendi, eique naturaliter inesse, adeoque cum illo (quod sine his plane locum habere aut omnino intelligi nequeat) simul probatas jam fuisse, docetur.

§. IX.

Quibus moti rationibus, merito *Consensum præsumtum*, à Jurisperitis *fictum* vocari, putamus (a);
ut

(a) Ad stipulatur HENR. KOEHLER (*Juris Social. & Gent. Spec. 1, §. 44*), cujus verba sunt: "Consensus præsumtus est *fictus*, & præsupponit hominem legislatorem, qui "in statu naturali non datur." &c. Cfr. EJUSD. *Juris Nat. Exercit. IV, §. 1370, 71 & 72.*

utpote nulla per se vi gaudentem. Ægre hoc ferens CANZIUS l. c. §. 312, sqq. (b), ac demonstrare ejus validitatem studens, nil nisi inania affert verba. SCHUBERTUS (*Philos. Pract.* §. 154) notionem ejus vulgarem mutans, *Consensum esse Præsumentum dicit, qui juxta legem adesse debet, si vel maxime non constaret, num ille, qui consentire debet, vere consenserit, nec ne?* Unde in Nota subjecta docet, *consensus hujus effectus non tol-*

(b) "Nescio, inquit, cur Consensum *præsumentum*, *fictum* appellitent, & vero opponant. Quasi vero in disciplina morum *Physica* magis, quam *Moralis* existentia ac veritas exspectari deberet." Deinde §. 313 addit: *Existencia physica* est, cujus possibilitas complementum nata, *Existencia Moralis* ejus est rei, ob quam, etsi physice non existat, ita homines agunt, ac si jam præsens actu esset". Quo modo multæ res fictæ, etiam absurdissimæ, deliramenta ægrotantium &c., habebunt existentiam moralem! Termino novo adhibito, ipsa res egregie scil. explicata est! Quæ multorum esse solet philosophia. Porro dicit §. 314: "Si veritati fictio consensus præsumti obstat, nec quidquam *verum* est nisi quod physice existit" (h. e. quod non est fictum?): "quid igitur de omnibus juribus, quæ in *mera fictione*, tametsi rationibus sufficientibus nixa, ponuntur"? At quænam hæc sunt jura? Quæ *si mera fictione nituntur*, sane flocci sunt. Nec majoris ponderis sunt quæ §. 315 sequuntur; ubi nugis illis de existentia physica & morali, ex jurantis exemplo, (qui *quod serio jurans agit, etsi voluntatem jurandi non habeat, pro volente jus jurandum tractatur*) nescio quod robur comparare nititur, res plane alienas adducens, rotundisque quadrata milcens.

tolli, si vel maxime in facta precedentia, quæ ignoravit antea, postmodum dissentiret. Nemo autem non videt, id in quod consentire lege jubemur, per legem ipsam constitui; adeoque vim suam inde, ac non ex consensu demum nostro adipisci, h. e. talem consensum frustra affingi.

§. X.

Nec quæ de *Consensu Interpretando* comminiscuntur, majoris sunt vel firmitatis vel pretii. Dicunt illum (cujus primum in scenam producti CANZIUS sibi vindicare gloriam videtur (a),) ex nexu membrorum

(a) *Discipl. Mor.* §. 312. "Quarta (Consensus classis) *plane nova*, sed tamen, opinor, bene fundata est". Extra Wolfianam certe Scholam, hanc appellationem vix reperies frequentatam; cujus inprimis Theologis adhibita fuit, ad hypothesin de propagatione peccati originalis per imputationem lapsus Adamitici toti humano generi factam, nova hypothesi fulciendam, scil. qua imputationis illius moralitatem *Consensu* niti posterorum Adami, sed *Interpretando* asseruerunt. Unde ad nostros hoc inventum translatum, avidè arreptum fuit, atque ad petulantis rationis contra receptam hypothesin obinurmutationes compescendas adhibitum. Cfr. v. g. WALLERII *Prænot. Theol.* P. II. p. 84, & BRUNMARK I. c. §. 26 & 31, qui hypothesin hanc Theologicam Jurisprudentiæ quoque Naturali immiscere non dubitavit. Sed hæc disputatio neque ad nostrum propositum, neque ad nostrum forum pertinet.

rum cum societatis capite intelligi (b), ac multa de eo disputant (c). Ipsa vero idea *Consensus*, in iis quoque *suppositi*, qui *consentire nondum possunt* (verba sunt SCHUBERTI l. c.) quique *Consensus*, plenam tamen habeat vim eos obligandi, mira adeo est sibi que repugnans, adeo naturæ veræque rationi *Consensus* & vi obligationis inde ortæ, quas supra explicuimus, contraria; adeo denique precariis & parum explicatis tota hæc doctrina nititur rationibus; ut iis quæ contra *Consensum præsumtum* jam diximus, multa in hanc rem addere necesse haud judicemus. Quod autem huc trahunt *consensum civium* in singulas actiones imperantis, cui per pactum sociale potestatem summam in universum detulerunt; id prorsus est alienum. Nam generalis ille *consensus formatus* in omnes actiones, pro publica salute suscipiendas, semel datus, sufficit ad has civi cuique imputandas, nec opus est novum in singulas *consensus genus* (ipsi con-

(b) Pluribus CANZIUS l. c. §. 316 explicat, dicens "*Consensus* mihi interpretandus est, quem *ratiocinio*, ex nexu membri, etiam physice aliquando non existentis, aut certe physicum *consensum præbere non valentis*, cum societatis capite *colligimus*". *Nostrium* igitur de alterius (non tantum rem nescientis, sed ne existentis quidem) *consensu, ratiocinium, ejus est consensus*, atque eum vere obstringit! Quæ quis concoquere possit?

(c) Vid. BRUNMARK l. c. §. 19-31; & unde sua ille hausit, CANZIUS l. c. §. 316 seqq. & *De Regimine Dei Univ.* §. 871 seqq.

consentienti incogniti) fingere; non magis quam consensum specialem mandatoris in singulas mandatarii actiones comminisci, ad negotii ei commissi procuracionem necessarias. Quæ in gratiam infantum agimus, horum consensu interpretando confirmari, necesse non habent; nec si dissensum suum, postquam ad usum rationis pervenerunt, indicaverint, perfecta obligatione eos obstringere poterunt; nisi quatenus legibus civilibus stabiliuntur. De actuali autem societate, consensu, pacto loqui hominum qui nondum existunt, deque juribus & obligationibus inde iisdem vere acquisitis & contractis, (inprimis perfectis, qualia pactorum jura atque officia sunt), id vero est nimis abuti verbis, atque in re seria turpiter ludere atque nugari.

